

Citiți lecția din manual: *Democrație versus comunism - modelele de organizare a statelor. Războiul Rece*, notați schița lecției pe caiete și rezolvați fișele de lucru.

Democrație vs. comunism: Modele de organizare a statelor

1. Definiție

Sindicat = organizație profesională a lucrătorilor industriali, constituită în vederea apărării intereselor economice, îmbunătățirea condițiilor de viață, de muncă și obținerii unor salarii mai bune.

2. Lumea postbelică

- 1945-1949 - după victoria obținută în cadrul celui de-al Doilea Război Mondial U.R.S.S. a instaurat comunismul în statele aflate în sfera sa de influență: Polonia, România, Ungaria, Bulgaria, Iugoslavia, Albania, Cehoslovacia și Germania de Est ⇒ democrațiile occidentale, alături de S.U.A., au depus eforturi de blocare a expansiunii comunismului.

3. Democrație vs. comunism

I. Gruparea statelor democratice: denumită și „lumea liberă“, a continuat să funcționeze pe principiul separării puterilor, al suveranității națiunii, pluripartidismului și diversității ideologice, precum și al respectării drepturilor și libertăților cetățenești, modelul urmat fiind cel al S.U.A.

- 4 aprilie 1949 - constituirea N.A.T.O. (Organizația Tratatului Atlanticului de Nord) în jurul S.U.A., Canada, Islanda, Norvegia, Danemarca, Regatul Unit, Franța, Olanda, Belgia, Luxemburg, Italia și Portugalia, pentru a contracara politico-militar răspândirea și influența comunismului;

- 1957-1991 - apropierea dintre Franța și Germania de Vest a pus bazele unității europene prin crearea C.E.C.O. (Comunitatea Economică a Cărbunelui și Oțelului) și a C.E.E. (Comunitatea Economică Europeană) ⇒ 1992 - apariția U.E. (Uniunea Europeană).

II. Gruparea statelor comuniste: caracterizată prin centralizare politică, partid unic, cenzură, poliție politică, drepturi și libertăți cetățenești îngrădite, controlul statului asupra vieții publice și private.

- 1944-1949 - teritoriile europene eliberate de Armata Roșie au intrat sub controlul U.R.S.S. și au devenit „*democrații populare*”: Polonia, Bulgaria, România, Cehoslovacia, Ungaria și Germania de Est (în Albania și Iugoslavia s-au instaurat regimuri comuniste prin forțe proprii);

- 1949 - stalinizarea Europei de Est: partid unic, naționalizarea întreprinderilor industriale, colectivizarea agriculturii, centralizarea economiei (planuri cincinale) și dezvoltarea industriei grele;

- pentru a realiza unitatea blocului comunist (controlul statelor-satelit) Stalin a creat două organisme:

a. 5-8 ianuarie 1949 - C.A.E.R. (Consiliul de Ajutor Economic Reciproc): control economic;

b. 14 mai 1955 - O.T.V. (Organizația Tratatului de la Varșovia): control militar.

- 5 martie 1953 - în contextul morții lui Stalin și a preluării conducerii de către Nikita Sergheevici Hrușciiov (1953-1964) s-a înregistrat destalinizarea zonei comuniste: renunțarea la politica represivă, eliberarea deținuților politici și adoptarea unui set de reforme minore;

- moartea lui Stalin a marcat începutul unei lungi serii de crize interne: mișcarea anticomunistă din Ungaria condusă de Imre Nagy (23 octombrie-11 noiembrie 1956: Revoluția Ungară), Cehoslovacia condusă de Alexander Dubcek (5 ianuarie-21 august 1968: „*Primăvara de la Praga*”), Polonia (septembrie 1980: debutul mișcării **sindicaliste Solidaritatea**, condusă de Lech Walesa) și accentuarea mișcărilor disidente (de opoziție) în celelalte state din lagărul socialist;

- 1964-1991 - în perioada administrațiilor Leonid Ilici Brejnev (1964-1982), Iuri Vladimirovici Andropov (1982-1984), Konstantin Ustinovici Cernenko (1984-1985) și Mihail Sergheevici Gorbaciiov (1985-1991), povara competiției cu S.U.A. în cursa înarmării a subminat performanțele economice, resursele fiind concentrate în armată și în industria grea, în defavoarea celei de consum ⇒ 1989-1991 - criză de produse, eșecul politicii comuniste și implozia sistemului sovietic.

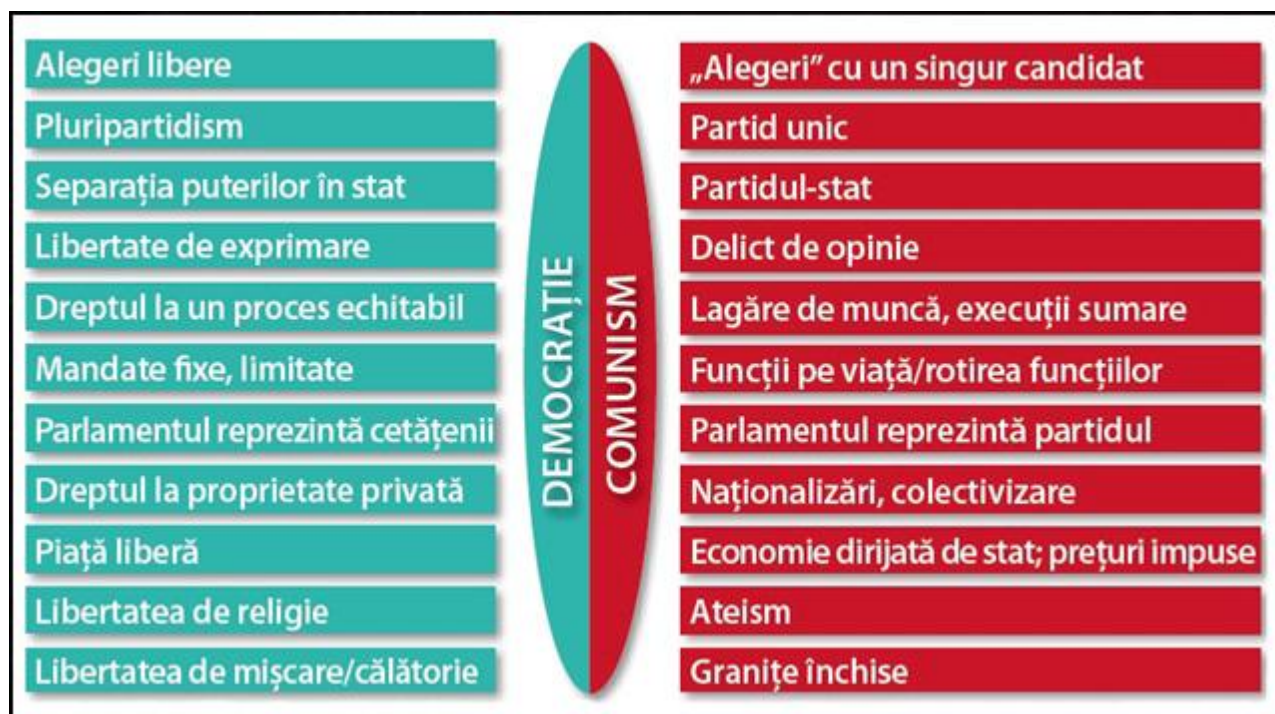
Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

<https://www.youtube.com/watch?v=bCJ3Rd8YTL0>

<https://www.youtube.com/watch?v=f9p20dxtTkY>

Fișă de lucru: *Democrație vs. comunism: Modele de organizare a statelor*

Citiți cu atenție graficul de mai jos, apoi răspundeți cerințelor:

1. Comparați, pe baza graficului, tipurile de regimuri politice și alegeți 2-3 elemente pe care le considerați cele mai importante. Argumentați alegerea în scris, în 6-8 rânduri.

2. Identificați, pe baza graficului, 2-3 trăsături ce pot descrie un regim fascist/nazist și 1-2 trăsături ce pot descrie un regim monarhic absolutist.

BIBLIOGRAFIE:

1. Dumitrescu, Doru, Manea, Mihai, *Mic dicționar enciclopedic de termeni istorici*, Editura Meronia, București, 2008.
2. Ghețău, Gheorghe Florin, Ghețău, Olenca Georgiana, *Istorie: Manual pentru clasa a VII-a*, Editura Aramis, București, 2019.
3. Ochescu, Maria, *Istorie: Manual pentru clasa a VII-a*, Editura Art Klett, București, 2020.
4. Stoica, Stan, Becheru, Dragoș Sebastian, *Istorie: Manual pentru clasa a VII-a*, Editura CD Press, București, 2019.
5. Gheorghe, Maria Mariana, Săvuță, Irina Ema, Soare, Aurel Constantin, *Istorie: Manual pentru clasa a VII-a*, Editura Litera, București, 2024.
6. Carol, Anne, Garrigues, Jean, Ivernel, Martin, *Dicționar de istorie a secolului XX*, Editura ALL Educațional, București, 2000.
7. Johnson, Paul, *O istorie a lumii moderne: 1920-2000*, Editura Humanitas, București, 2005.
8. Marriott, Emma, *Istoria lumii în pilule*, Editura Litera, București, 2019.
9. Loon, Hendrik Willem van, *Istoria omenirii*, Editura Humanitas, București, 2017.
10. Kershaw, Ian, *Un continent fracturat. Europa, 1950-2017*, Editura Litera, București, 2019.
11. Judt, Tony, *Epoca postbelică: o istorie a Europei de după 1945*, Editura Polirom, Iași, 2008.

